

בלבבי משכן אבנה

נקודה

מתוך הפרשה

אַמֶּר - חודש השביעי

בפרשתן מצווה התורה על חגי ומועדי ישראל, ולגבי חג הסוכות כתיב (ויקרא כג, לג) "בחמישה עשר יום לחודש השביעי הזה וגו' ", "אך בחמישה עשר יום לחודש השביעי וגו' " (שם, לט), ו"בחודש השביעי תחוגו אותו" (שם, מא).

מסתמן הבדל בין ציון זמני כל שאר המועדים לבין חג הסוכות, שבו חוזרת התורה ומציינת ג' פעמים שזמנו **בחודש השביעי**. ומתעוררת השאלה מהו השוני בין חג הסוכות לשאר המועדים שדייקא בו נצרכת אזכרה משולשת שחל בחודש השביעי?

ביאור מורינו הרב שליט"א

וכל דבר שנעשה בו שינוי, על מנת שהשינוי יהא קבוע נצרך לכך ג"פ. דוגמת שור תם שהופך להיות מועד נצרך שיגח ג"פ. וי"א אף להיפך להופכו חזרה לתם. וכך נצרך ג"פ של לשון "חודש השביעי", בענין אחד, לקבוע לו שם חודש השביעי, ולעוקרו מתואר שם חודש הראשון. ועיין רש"ר הירש (על אתר) ביאור אחר מדוע שילש הכתוב בחג הסוכות לשון חודש השביעי.

ועיקר חודש השביעי, אף שיש בו גם ר"ה ויו"כ, אולם עיקר תואר שביעי שבו חל על סוכות, כי נגלה בו שבע בפרט, שבעה ימי חג, בחודש השביעי. שבע של ימים, שביעי של חודשים, וכן שביעי של שנים - שמיטה, שבו מצות הקהל. וזהו ג' בחינות של שביעי, וכנגדם נאמר ג' פעמים לשון שביעי, והבן.

ובדקות תחילה נקרא ראשון ועתה שביעי, ומחבר ראשון עם שביעי, בחינת א - ז. ונעשה החג עצמו בבחינה זו. שבעת ימים סוכות - ז, ויום אחד שמע"צ - א. והם מחד ב' רגלים נפרדים לפז"ר קש"ב, אולם מאידך מחוברים, כנודע. וכבר דנו הפוסקים באומר בתפילה בשמע"צ יום חג הסוכות הזה, אם מהני.

וסוד אז, הוא סוד אור הגאולה העתידה שמאירה בסוכות, זמן שמחתנו, בבחינת "אז ימלא שחוק פינו".

כתב הרבנו בחיי (שמות יב, ב), וז"ל, וקרא הכתוב לחודש תשרי שביעי, "בחודש השביעי באחד לחודש" (במדבר כט, א), והכוונה שביעי לחודש ניסן, כדי שיזכר הנס על גאולת מצרים, עכ"ל.

ואינו רק זכר ליציאת מצרים, גאולת מצרים, אלא כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות. וזכר שעושים בחודש השביעי ליצ"מ הוא שורש לגאולה בחודש תשרי - השביעי, לגאולה העתידית בחודש זה. כמ"ש (שוחר טוב, מזמור מב, ו), וזהו לחודש השביעי הזה (ויקרא כט, כז. במדבר כט, כ), וכי יש חודש שביעי אחר, אלא שאתה אומר לי בכל שנה בתשרי זה שיבוא אני גואלך עי"ש. (אולם מאידך אמרו חז"ל בניסן נגאלו, ובניסן עתידין להיגאל. וזה וזה אמת, ושורשו במחלוקת האם בתשרי נברא העולם או בניסן, ואכמ"ל). וכן בסוכות כתיב (ויקרא כג, לד) "בחמישה עשר יום בחודש השביעי הזה".

וכתב בחזקוני (במדבר כט, ז), וז"ל, ובעשור לחודש הזה - לאותו חודש שקוראין לו עכשיו שביעי, דהיינו תשרי, ולא לאותו שהיו קורין אותו כבר שביעי, דהיינו ניסן כדכתיב במלכים, וירח האיתנים בחג, ומתרגם יונתן, ירחא דעתיקא קרי ליה ירחא קדמאה, וכאן הוא ירחא שביעא, עכ"ל. והבן מאד, שתחילה חודש תשרי היה חודש ראשון, היום הרת עולם. אולם מאז יצ"מ, נעשה ניסן לראשון, "החודש הזה (ניסן) לכם ראש חודשים, ראשון הוא לכם לחודשי השנה". ומעתה נעתק תשרי מתואר ראשון, וניתן לו תואר חודש שביעי.